

Besøg og foredrag

Elevambassadører

Få besøg af Grænseforeningens Elevambassadører. Korpset består af gymnasieelever fra de danske gymnasier i Sydslesvig og det tyske gymnasium i Sønderjylland. De er dygtige til at fortælle deres personlige historier om at vokse op i et mindretal og gå i dialog om emner som identitet, sprog, grænser, kultur-møde og mindretal. Målgruppen er primært ungdomsuddannelserne og udskoling.

ea@graenseforeningen.dk

Foredrag, workshop, temadag

Få besøg af grænseforeningens konsulenter og få grænselandets historie på 45 min. Gratis tilbud til alle skoleformer og alderstrin. Grænseforeningens skolekonsulent tilbyder forud for lejrskoleophold at komme på gæstelærerbesøg i klassen for at fortælle om Sydslesvig, historisk og aktuelt. Konsulentens besøg er gratis for skolen.

Skriv til Claus Jørn Jensen,
cjj@graenseforeningen.dk

eller Gunvor Vestergaard,
gv@graenseforeningen.dk

Kom tæt på det tyske mindretal

Kom tættere på det tyske mindretal, når du besøger Sønderjylland. Foredrag og besøg om det tyske mindretals historie, identitet og aktuelle situation i Haus Nordschleswig, det tyske mindretals hovedkvarter i Aabenraa/Apenrade.

Derudover mulighed for at besøge tyske institutioner, skoler, biblioteker samt det tyske mediehus "Der Nordschleswiger".

Harro Hallmann, kommunikationschef,
hallmann@bdn.dk.

www.nordschleswig.dk

Karaoke på tysk

Prøv vores karaoke-konkurrence på storskærmen med tyske sange (6.-9. klasse, skal kunne læse tysk). Der er plads til 20-25 deltagere på det tyske bibliotek i Aabenraa. Kontakt: Katja Hinz, hinz@buecherei.dk

www.buecherei.dk

Billedbog på tysk

Børnebogsbibliotekar Silke Amthor viser store billeder og fortæller i korte, enkle tyske sætninger den tilhørende historie (0.-2. Klasse – for børn med ganske lidt tyskkundskab, billederne er i centrum). Maks 25 deltagere på det tyske bibliotek i Aabenraa.

Kontakt: Silke Amthor, amthor@buecherei.dk

www.buecherei.dk

Med udgangspunkt i Slesvigs historie lærer eleverne i Historie og grænseland. Historiske tekster at læse og skrive historiske tekster.

I Historie og identiteter bliver

eleverne klogere på, hvem de selv er, og hvad der har været med til at forme dem. E-bøgerne indeholder bl.a. tekster, billeder, videoer og interaktive opgaver og præsenterer eleverne for historiske kilder, som fotografier, dag-

bøger, plakater, erindringer og lydfiler.

Hvis du har iPad, kan du finde e-bogen i iBooks Store (via iBooks-app'en).

Udgiver: Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig og Dansk Skoleforening for Sydslesvig med støtte fra Sydslesvigudvalget.

Danskmindretal.dk

www.danskmindretal.dk er et gratis undervisningsite, hvor eleverne gennem emner som f.eks. identitet, mindretal, på grænsen af grænser, selvbiografi som genre og spot på sprog og identitet får en historisk og aktuel indsigt i det danske mindretal syd for grænsen, som de gennem vedkommende opgaver kan sætte i relation til egen identitet og livsfortælling.

Målgruppe: dansk, tysk, samfundsfag og historie i 7.-9. klasse.

Udgiver: Udgivet af Dansk Skoleforening for Sydslesvig i samarbejde med University College Syd med støtte fra Sydslesvigudvalget.

Billedbøger om Sydslesvig

Tre illustrerede børnebøger bidrager med vigtige fortællinger om Sydslesvig og det danske mindretal i Sydslesvig. I tilknytning til bøgerne er der udarbejdet et pædagogisk supplement med pædagog- og lærervejledning samt spørgsmål, der kan bruges i dialog med børnene. Bøger kan lånes i classesæt på CfU.

Læringsmidler og digitale tilbud

Målgruppe: dagtilbud og 1.-8. klasse til fagene dansk og historie.

Udgiver: Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig og Dansk Skoleforening for Sydslesvig med støtte fra Sydslesvigudvalget.

Tyskundervisning med Grenzgenial

www.grenzgenial.dk er en gratis portal til brugen i undervisningen i tysk fremmedsprog i hovedsageligt danske grundskolers udskolingsklasser.

Redaktionelt har Grenzgenial hjemme hos det tyske mindretals avis "Der Nordschleswiger", som gennem deres artikler også leverer grundlaget for tilblivelsen af det undervisningsmateriale Grenzgenial udarbejder. Grenzgenial kan bruges af elever og lærere, når tyskundervisningen skal suppleres med aktuelle og relevante temaer, på en innovativ og tidssvarende måde.

Materialet er tilrettelagt ud fra et funktionelt sprogsyn og en grundlæggende entreprenant didaktisk tilgang. Efter at have ligget stille i et stykke tid indholdsmæssigt, opstår Grenzgenial igen i fuldt vigør i 2020.

www.grenzgenial.dk

Få hjælp med Schnick-Schnack

Grenzgenial har udviklet de populære "Schnick-Schnacks", der er et lille, overskueligt opslagsværk i lommeformat, som indeholder relevante chunks (fraser/vendinger) og glosor på dansk og tysk, til et afgrænset emne eller formål. Klassesæt (til 28 elever) koster 450 kroner og kan bestilles på

www.grenzgenial.dk

Undervisningsmaterialer på tysk

Det tyske mindretals biblioteksvæsen i Sønderjylland har afdelinger i Aabenraa, Haderslev, Sønderborg, Tønder og Tinglev.

Her findes tyske bøger for læsebegyndere

plus cd'er, så eleverne både kan læse og høre, og der er ligeledes undervisningsmaterialer på tysk, herunder blandt andet "tiptoi", en lille computer inde i en slags blyant, der gør læsning interaktiv og mere spændende. De tyske biblioteker har også mange dvd'er – engelske film, men med tysk tale og i nogle tilfælde også med danske undertekster, samt digitale medier.

www.buecherei.dk

Alle medier fås også via www.bibliotek.dk – så henvend dig blot til dit eget danske bibliotek.

Kulturakademi

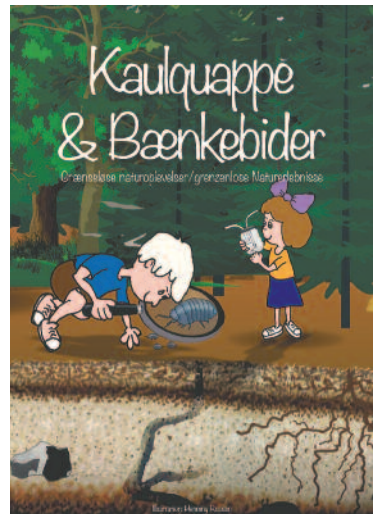
Region Sønderjylland-Slesvig tilbyder gratis undervisningstilbud og -materialer om kultur, sprog og grænselandet til ungdomsuddannelser, skoler og dagtilbud.

www.kulturakademi.dk

Her finder du bl. a.:

Tidsrejsen

Mens Hanna og Mikkel er på besøg hos Mikkel's mormor i Højer, finder de et skattekort og en tryllestav i en gammel kiste. Dette er begyndelsen på en eventyrlig rejse igennem tiden og Region Sønderjylland-Schleswig.

I ti små historier dykker børnene ned i forskellige tidsperioder og kommer til steder, som fortæller deres helt egen historie. Her lærer de regionens skikke og traditioner at kende. Aldersgruppe: 4-8 år

Kaulquappe & bænkebidder

Hanna og Mikkel tager børnene med ud i naturen. De vil høre noget om de forskellige levesteder, naturphænomener, dyr, planter og mennesket.

Hæftet er delt op i de fire elementer vand, jord, ild og luft, og til hvert element findes der spændende forsøg, lege og opgaver.

Alle aktiviteter kan laves sammen i børnehaven, i skolen eller derhjemme. Teksterne er alle to-sprogede og vil gøre sine unge læsere nysgerrige på den sproglige mangfoldighed i regionen. Aldersgruppe: 4-8 år

Kultur- og sprog møder

Levende kultur- og sprog møder

Vi tror på at mødet mellem jævnaldrende elever fra mindretal og flertal nedbryder barrierer, giver lyst til at rejse og lære sprog og styrker børns egen identitet. Det danske mindretal organiserer:

Elevudveksling uge 45-47: 1 uge i Danmark og 1 uge i Sydslesvig. For børn på 4.-9. klassetrin, som har lyst til at snuse til Tyskland og tage på en første "dannelsesrejse" under trygge rammer med indkvartering hos en familie i det danske mindretal syd for grænsen, og skolegang på den lokale mindretalsskole. Det er gratis.

Tilmeldingsskemaer findes på www.feriebarn.dk

Få et ferie barn fra det danske mindretal i Sydslesvig – eller bliv selv ferie barn syd for grænsen 1 uge i sommerferien: Siden 1919 har tusindevis af familier i Danmark åbnet deres hjem for børn fra det danske mindretal i Sydslesvig. Børn fra Danmark kan nu også blive ferie børn hos søde familier i Sydslesvig, hvor der tales dansk og tysk i hjemmet. 1 uge i sommerferien. Det er selvfølgelig gratis. Tilmeldingsskemaer findes på

www.feriebarn.dk

Tag en 10. klasse som udvekslings elev syd for grænsen: Prøv et anderledes skoleår som udvekslings elev i en 10. klasse i Sydslesvig. Styrk dit tyske sprog og bliv klar til en ungdomsuddannelse eller gymnasiet. Du kan enten bo hos en værtsfamilie eller sammen

med andre elever på et trygt ungdomsskolegæst. Det er gratis.

Læs mere på www.oplev-sydslesvig.dk

Tag på ekskursion til Sydslesvig og mød "Sydslesvig-Crew"

"SydslesvigCrew" er Sydslesvigs unge besøgskorps for gæster nordfra. Eleverne i Sydslesvig kan i 8., 9. eller 10. klasse vælge valgfaget »SydslesvigCrew«. Formålet med valgfaget er at øge antallet af konkrete møder mellem sydslesvigske børn og unge og især jævnaldrende besøgende, men også voksne besøgsgrupper fra Danmark.

Skoler fra Danmark, som er på lejrskole i Sydslesvig, kan besøge en dansk mindretalsskole og blive modtaget af »SydslesvigCrew«. Dette møde er en kæmpe øjenåbner for eleverne fra Danmark: Hvad vil det sige at være en del af et nationalt mindretal? Hvordan er det at have en "bindestregs-identitet" ("både dansk og tysk")? At tale to sprog (og blande dem)? Hvilke fordomme bliver man mødt med? Et møde tager 1-2 timer.

Kontakt koordinator for Sydslesvig-Crew:
Christian.Schloemer@skoleforeningen.org

Lejrskoleophold

Mød en idrætsklub eller en sportverein

Har jeres skole mod på en venskabelig dyst på fodbold- eller håndboldbanen? Mindretallene har hver især deres egne idrætsorganisationer, så hvis du har lyst til møde en dansk klub i Sydslesvig eller en tysk klub i Sønderjylland, kan organisationerne kontaktes direkte. Både syd og nord for grænsen inviteres jævnligt til idrætsstævner.

www.sdu.de for Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger

www.djfn.dk for Deutscher Jugendverband für Nordschleswig

Christianslyst

Lejrskolens og kursuscentret Christianslyst ligger ca. 50 km. sydøst for grænsen og byder på gode værelser og fine udfoldelsesmuligheder, pool og god mad. Mange skolefag kan inddrages i et lejrskoleophold i Sydslesvig, og Christianslyst er et ideelt udgangspunkt for ekskursioner, ture og besøg.

Læs mere på www.christianslyst.de

Skipperhuset

På halvøen Ejdersted (ca. 70 km. sydvest for grænsen) ligger Skipperhuset, en tidligere kro og senere navigationsskole. Male-risk beliggende ved havnefronten i Tønning, med flot udsigt til fiskekuttere og gamle pakhuse. Gode værelser i særskilt bygning. Hyggeligt pejse- og opholdsrum og veludstyret klasse-lokale.

Læs mere på www.syfo.de

Lejrskoleophold

Jugendlager Röm og Freizeitheim

Lejrskoleophold på Vadehavssøen Rømø – tilbud fra den tyske menighed i Sønderjylland. Mulighed for at kombinere opholdet med besøg hos det tyske mindretal.

Læs mere på www.kirche.dk
(under fanebladet "Häuser")

Knivsberg

Lejrskoleophold i historiske omgivelser centralt i Sønderjylland – mellem Haderslev og Aabenraa. Mulighed for at kombinere opholdet med besøg hos det tyske mindretal.

Læs mere på www.knivsberg.dk

Lejrskoleophold

Haus Quickborn

Lejrskoleophold i idylliske og historiske omgivelser i Kollund direkte ved Flensborg Fjord. Mulighed for at kombinere opholdet med besøg hos det tyske mindretal.

Læs mere på www.sozialdienst.dk
(under fanebladet "Haus Quickborn")

Sydslesvighjemmet Rendbjerg

I Sønderjylland ligger "Sydslesvighjemmet Rendbjerg", som er en lejrskole for både elever fra mindretallene, men også for andre skolegrupper. Fra Sydslesvighjemmet Rendbjerg, som ligger et stenkast fra Flensborg Fjord, har I ikke langt til Dybbøl Banke, Sønderborg eller Flensborg, ligesom den historiske "Gendarmstien" ligger lige foran døren.

Læs mere på www.rendbjerg.de

Medier

Der Nordschleswiger – det tysk mediehus i Danmark

Det tyske mindretal har sit eget mediehus, der udgiver dagbladet ”Der Nordschleswiger” samt digitale tilbud på gratisitet nordschleswiger.dk og på gratis-apps til iOs og android. ”Der Nordschleswiger” skriver på tysk om forhold i det tyske mindretal, grænselandet, Sønderjylland, Danmark og Tyskland.

I forhold til tyskundervisningen (historie, samfundsdag) kan det være en fordel at bruge ”Der Nordschleswiger”, fordi artiklerne ofte omhandler landsdækkende danske forhold, som eleverne er bekendte med.

Der er mulighed for at besøge Mediehuset i Apenrade/Aabenraa og få en rundvisning (på tysk eller dansk).

Kontakt chefredaktør Gwyn Nissen på gn@nordschleswiger.dk

www.nordschleswiger.dk

Der Nordschleswiger
DIE DEUTSCHE TAGESZEITUNG IN DÄNEMARK

Flensborg Avis – det danske mediehus i Tyskland

Det danske mindretal har sit eget mediehus, der udgiver dagbladet Flensborg Avis samt digitale tilbud på www.flb.de og desuden sports-appen FL-Arena samt børne- og ungdomsuniverset www.zeitung.de Flensborg Avis skriver primært på dansk, men også tysk om forhold i det danske mindretal, grænselandet, Sønderjylland, Danmark og Tyskland.

Artikler fra Flensborg Avis kan med fordel bruges i såvel dansk- som tyskundervisningen (historie, samfundsfag), fordi artiklerne ofte omhandler landsdækkende danske forhold, som eleverne er bekendte med.

Der er mulighed for at besøge Flensborg Avis i Flensborg og få en rundvisning (på dansk eller tysk).

Kontakt Flensborg Avis på info@flb.de

www.flb.de

FLENSBORG AVIS

... vi gør Danmark lidt større

Danevirke Museum

Danevirke er Nordens største fortidsminde. Siden juni 2018 har det været UNESCO-verdensarv. Danevirke er et sæt af volde og mure, som løber tværs over Jyllands smalleste sted. Danevirke Museum ligger ved vikingetidens portåbning i hovedvolden og ved Valdemarsmuren. I museets udstillinger kan man lære om anlæggets historie på dansk og tysk. En af museets udstillinger omhandler den danske befolkning i området fra 1864 og frem til i dag. Museet ejes og drives af det danske mindretals kulturelle forening.

Vores besøgstjeneste tilbyder et velafprøvet og spændende skoleprogram om emnet grænser. Derudover kan vi tilbyde at kombinere et besøg med forskellige aktiviteter ved volden. Der er også mulighed for, at vi formidler kontakt til en dansk skole i Sydslesvig, som I kan knytte kontakt til og evt. besøge Danevirke sammen med.

Læs nærmere i vores besøgsprogram på

www.danevirkemuseum.de

Kontakt skoletjenesten på:

lisbeth@danevirkemuseum.de

Undervisningsmateriale

Sammen med Historiecenter Dybbøl Banke og KursKultur under Kulturakademi har Danevirke Museum produceret det tosprogede tema-hæfte "Hvor går grænsen?/Wo verläuft die

Grenze". Det henvender sig fortrinsvis til 7.-10. klasse. Materialet egner sig til forberedelse og efterbearbejdning af besøg.

Hæftet kan downloades på

www.kulturakademi.dk/graenseland/

Fokus på identitet i nyt tysk museum

Besøg Deutsches Museum Nord Schleswig – det tyske mindretals museum. Museet i Sønderborg udvides og ombygges frem til juli 2020 for et tocifret millionbeløb og forventes at genåbne med fokus på identitetsspørgsmål og det tyske mindretal. Mulighed for rundvisninger på såvel tysk som dansk. Kontakt: info@deutsches-museum.dk

Mobil og interaktiv formidling

Den Slesvigske Samling supplerer et stort mobilt formidlingstilbud til skolerne med bl.a. et interaktivt animationsfilm-spil som retter sig mod børn og unge fra 10 år og opefter. Med afsæt i alderstrinnets fritidsbaserede omgang med virtuelle medier, møder spillet dem på deres egne platforme. Hensigten er at formidle de menneskelige, kulturelle og politiske følger af afstemningen 1920 med et særligt fokus på mindretallene. www.dcbib.dk/dss
Kontakt: dss@dcbib.dk

Om os

GRÆNSEFORENINGEN FOR EN ÅBEN DANSKHED

Grænseforeningen er en folkeoplysende organisation, der ud fra sloganet ”for en åben danskhed” arbejder for at udbrede kendskabet til det dansk-tyske grænseland, mindretalene og området spændende historie.

Erfaringerne fra det dansk-tyske grænseland viser, at man ikke behøver at være enten dansk eller tysk, men sagtens kan være både-og. Foreningens vision er at bruge dette som inspiration i en verden under forandring.

www.graenseforeningen.dk

Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.

Dansk Skoleforening for Sydslesvig driver 43 danske skoler og 57 dagtilbud, der ligger fordelt over hele Sydslesvig. Alle vores børn, elever og medarbejdere er tosprogede og har et ben i både den danske, tyske og sydslesviske kultur.

Rejsekontoret er elevens bindeled og informationskontor i forbindelse med ”Kontakten til Danmark” – her organiseres ferierejser, lejrskoler, elevudveksling mellem Danmark og Sydslesvig og meget mere.

www.feriebarn.dk

www.skoleforeningen.org

Den Slesvigske Samling er et forskningsbibliotek i Flensborg, der siden 1891 har samlet, bevaret og tilgængeliggjort materiale der dækker alle temaer og tidsperioder om regionen Sønderjylland-Schleswig. Den Slesvigske Samling formidle Slesvigs kulturarv i bevidsthed om ansvaret overfor tidligere og kommende generationer.

www.dcbib.dk/dss

Danevirke Museum ligger i Sydslesvig ved Danevirkes hovedvold. Danevirke er Nordens største fortidsminde. Den består af et sæt af volde, mure og vådområder, der forløber tværs over Jyllands rod. I juni 2018 blev Danevirke sammen med Hedeby udnævnt til UNESCO verdenskulturarv.

Danevirke Museum ejes og drives af Sydslesvisk Forening.

www.danevirkemuseum.de

FLENSBORG **A**AVIS

... vi gør Danmark lidt større

Flensborg Avis er det danske mindretals mediehus. Dagbladet Flensborg Avis udkommer i Sydslesvig, Sønderjylland og Danmark.

Læs mere på www.fla.dk

Deutscher Schul- und Sprachverein er det tyske mindretals skoleforening. DSSV driver 13 skoler, et gymnasium og 19 børnehaver i Sønderjylland. I skoler og børnehaver er dagligdagssproget tysk, men børn og elever vokser op tosprogede. www.dssv.dk

Deutsches Museum Nordschleswig er det tyske mindretals museum i Sønderjylland. Det er beliggende i Sønderborg og genåbner efter en større udvidelse og modernisering i sommeren 2020.

www.deutsches-museum.dk

Overblik over mindretallene

Derudover har de to mindretal en række organisationer indenfor kultur, idræt, social og sundhed, kirke, politik mm. Du er velkommen til at kontakte organisationerne direkte.

Find en oversigt på:

www.sydslesvig.dk for det danske mindretal og

www.nordschleswig.dk for det tyske mindretal

Mindretalspædagogik

Center for Mindretalspædagogik blev i 2009 etableret som et partnerskab mellem UC SYD, Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Deutscher Schul- und Sprachverein. Centret udvikler lærings- og undervisningsmiljøer, der bidrager til børns sproglige, faglige, kulturelle og demokratiske dannelse.

www.ucsyd.dk

Deutsche Bücherei

Det tyske biblioteksvæsen i Sønderjylland, Deutsche Bücherei, har afdelinger i Aabenraa, Haderslev, Sønderborg, Tønder og Tinglev.

www.buecherei.dk

Der Nordschleswiger

"Der Nordschleswiger" er det tyske mindretals mediehus. Dagbladet "Der Nordschleswiger" indstilles i februar 2021, hvorefter nyheder og baggrund udelukkende skrives til digitale sites

www.nordschleswiger.dk

Oplev Sydslesvig

Oplev-Sydslesvig.dk er det danske mindretals nye kultur- og turismeportal. Her finder I et stort udvalg af spændende oplevelser i grænselandet. Under "Rejsetips" har vi samlet relevante oplevelser for lejrskolegrupper samt vigtige informationer til jeres rejse til og ophold i Sydslesvig.

www.oplev-sydslesvig.dk

Grænselandet – kulturmøde & læringsrum

Der Nordschleswiger

FLENSBORG **A**VIS

...vi gør Danmark lidt større

